

**HVIDBOG FOR NATURA 2000
HANDLEPLAN
TRYGGEVÆLDE ÅDAL**

stevns kommune

teknik & miljø

	Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
1	Tryggevælde- og Stevns og Stevns Ådals Bevarelse v. Inge Ambus	Tryggevælde- og Stevns Ådals Bevarelse har gennemlæst Stevns Kommunes Handleplan for Tryggevælde Ådal og har følgende kommentarer. Foreningen så gerne, at Stevns Kommune indskrev mål for forbedring af naturkvaliteten i Handleplanen. Et forslag kan være, at der stiles mod, at mindst 5 ha. I Tryggevælde Ådal i hver gruppe er rykket op i en bedre gruppe med hensyn til naturkvalitet, så engarealet i naturkvalitet øges med 5 ha. og ligedan nedefter, så antallet af ha. i den dårligste gruppe nedsættes med 5 ha. Vi så gerne et tilsvarende mål for udryddelsen af invasive arter i Tryggevælde Ådal. Her er det største problem tilvæksten af japansk pileurt nede i pilekrattet neden for Stolpehuse. Her så vi gerne et mål for, at denne invasive art, som er under spredning, helt er udryddet i løbet af planperioden. Et stort problem i Tryggevælde Ådal er tilvæksten i arealer med tagrør. Disse bliver kun nødt til spist af afgræssende dyr, hvorfor vi stiller forslag om, at Stevns Kommune indkøber en maskine, som kan slå den høje urteopvækst på de arealer, hvor der ikke er knoldkær, op til 2 gange om året. Dette ville forbedre muligheden for afgræsning, men også forbedre fordampningen af vand fra området. Den slåede masse skal fjernes og har en nytteværdi som biomasse til brug i biogasanlæg. Forbedring af hydrologi mener vi må ske på flere måder. Dels er der brug for at tilbageholde mere vand fra bebyggelser længere oppe i landskabet, så der ved heftige regnskyl ikke kommer store mængder vand direkte ned til ådalen. Dels er der brug for en forbedret gennemstrømning gennem engene. Dette kan muligvis opnås gennem følgende tiltag. A) Tilbundsgående beskæring af tagrørsudvæksten i åen, der hindrer afstrømning. Dette ville også være en landskabelig fordel og en fordel for kultur- og fritidslivet, da åbne enge vil være langt mere attraktive fra en kano end lukkede tagrørstunneler, som en stor del af åløbet fremstår i dag. B) en skånsom oprensning af holmrender, der for størstedelen er groet til, så vandet kan få frit løb. Her kan det være en fordel også at tænke på tværgående holmrender. Dog skal der ved græsning sikres, at køerne kan bevæge sig fra et areal til et andet gennem broer over holmrenderne.	Kommunen takker for det fremsendte. <u>Vedr. ha-angivelse i naturkvaliteten</u>) Det er kommunens opfattelse, at der med den igangværende og nye indsats vil ske en væsentlig forbedring af naturkvaliteten. Kommunen mener ikke, at det tjener noget formål at sætte en ha-angivelse på ændringen i naturtilstand og er ikke forpligtiget til det i forhold til den statslige Natura 2000-plan. <u>Vedr. invasive arter</u>) Bekæmpelse af invasive arter indgår som en del af de planlagte aktiviteter i næste planperiode. Fokus vil i overensstemmelse med retningslinjerne i den statslige Natura 2000-plan være på bekæmpelse af invasive arter i på arealer med habitatnatur. <u>Vedr. slåning af tagrør</u>) Det er kommunens opfattelse, at Tagrør afgræsses af kreaturer, når de har adgang til arealerne tidligt i vækstsæsonen eller når efter at rørene er slået (høstet). Forudgående høslæt foretages allerede i muligt om på arealer der skal afgræsse. Ligeledes er kommunen opmærksom på, at der er arealer med udviklet knoldstruktur, der ikke skal afslås af hensyn til at bevare den værdifulde struktur. <u>Vedr. hydrologiske forhold - A)</u> Vandløbsvedligeholdelse af Tryggevælde Å foretages efter gældende vandløbsregulativ. Vandføringen i åen bestemmes af flere forhold, herunder plantevæksten, hvoraf vandplanter (egentlig grøde) vurderes at have væsentlig betydning. Selvom området ikke er udpeget som fuglebeskyttelsesområde, vurderer Kommunen, at bræmme med Tagrør og Høj Sødgræs langs og i åen udgør en beskyttende bræmme for fuglelivet på engen mod forstyrrelse fra kanosejlad. <u>Vedr. B)</u> oprensning er blevet foretaget med uregelmæssige intervaller, hvor det er vurderet nødvendigt i forhold til aktuelle græsningsprojekter. Holmrenderne har ikke bare en vandafløende funktion, men bidrager også til, at vandet lettere løber ind på engene ved højvande eller situationer med lukket sluse. Oprensning af de tværgående holmrender vil i mange tilfælde

	Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
		Tryggevælde- og Stevns Ådals Bevarelse så gerne en udvidet afgræsning af arealerne sydøst for Prambroen, hvor der vokser ringpletet Gøgeurt, da mange af de egnede voksesteder i dag lider under tilgroning og denne eng har potentiale for en høj naturkvalitet. På Odden har der været flere rydninger, som har givet en stor forbedring af floraen. Men foreningen under sig over, at den del af strandvoldene, der ligger nord for Tryggevælde Ås udløb (på Køge Kommunes side af Slusen) slet ikke er med i planerne, da også disse volde har et godt botanisk potentiale og i øvrigt er velbevarede strandvolde. Her vokser bl.a. Vandkvan, som er en gammel kulturplante fra vikingetiden.	ikke kunne foretages uden af påvirke rigkær i eller nær de gamle tværgående holmrender væsentligt negativt. <u>Vedr. arealer med Ringpletet Gøgeurt</u>) Disse arealer er ikke en del af Natura 2000-området og indgår derfor ikke i den fælleskommunale handleplan. Kommunen er dog opmærksom på bestanden af den sjældne orkidé, og pleje af arealet indgår som en del af kommunens øvrige planlagte naturforvaltning.
2	Vallø Stift v. Søren Boas	Stevns og Køge kommuner oplistede behovet for indsatser vurderes af Vallø som værende meget ambitiøst. Denne vurdering bygger på tre grundlæggende forhold: Den meget høje vandstand i ådalen gør: at afgræsning langt fra kan blive ideel – hverken rent fysisk eller økonomisk at mekanisk slåning ikke kan foretages på de optimale tidspunkter for de vækster, som man gerne vil fremme De ekstremt dårlige økonomiske vilkår for dyrehold i Danmark - og specielt på Østsjælland - gør: at det er meget problematisk at skaffe de rette dyr og rette antal til afgræsning at fastholde dyrene i en tilpas lang periode, så man opnår den rette artsregulering De nuværende støtteordninger til afgræsning tager ikke tilstrækkelig højde for den meget problematiske dyrefremskaffelse og – fastholdelsessituation der er alt for stor risiko for tilskudsmodtager at få bøder, tilbagebetalingskrav m.m., og dette mindsker/fjerne lodsejerens lyst til at anvende afgræsning som indsats der vil være alt for stort arbejde med at søge tilskud og at gennemføre indsatser som afgræsning til, at lodsejerne ønsker at påtage sig sådanne opgaver	Kommunen takker for det tilsendte. Kommenen er meget bevidst om de opstillede problematikker - perioder med høj vandstand, urentable vilkår for dyrehold og uhensigtsmæssige eller utilstrækkelige støtteordninger. Væsentlige redskaber i indsatsen for at bevare muligheden for drift af engene er dels lettere afgræsningsdyr og maskinel, dels at afsøge muligheden for at inddrages partier med højjord i græsningsfoldene. Oprensning af holmrender samt bistand/facilitering af tilskudssøgning indgår ligeledes som redskaber til sikring af driften på engene Der er ikke fra kommunen side stilling til eller defineret, at forbedret hydrologi indebærer, at områder med habitatnatur skal gøres vådere. Ved forbedring af hydrologi menes et ønske om at opnå en hydrologi, der for den omhandlende naturtype (primært rigkær) på samme tid sikrer de bedste abiotiske vækstforhold samt bedste muligheder for at pleje arealerne optimalt. Tryggevælde Å er en del af udpegningsgrundlaget for Habitatområdet (Natura 2000-området) som "Vandløb med vandplanter", typekode 3260.

Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
	Under behovs-oplistningen for forvaltningstiltag for naturtyperne (tabel 3) anføres: at der skal ske forbedring af hydrologien for op til 35 ha. Dette giver efter Stiftets opfattelse kun mening, hvis der herved menes, at der skal foretages tiltag til begrænsning af vandstanden i ådalen, men så er det også et meget vigtigt tiltag for hele målopfyldelsen for dette Natura 2000-område. at der skal være ny græsnings- eller høslætstiltag på 25-35 ha – dette vil langt hen ad vejen kræve, at der er iværksat vandstandssænkende tiltag forinden Prioritering af den forventede indsatsplan: øverst på denne prioriterede liste bør stå, hvordan man har tænkt sig at sænke vandstanden – alternativt, hvordan man successivt vil lade naturtyperne vandre ud mod ådals-"skrænterne" at bytte rundt på den tredje og den fjerde prioriterede indsats – så fokus på udpegningsarterne prioriteres over at øge områderne med naturtyperne	Udover skånsom oprensning af holmrender og regulativmæssig vedligehold af Tryggevælde Å er der aktuelt ikke andre måder at regulere vandstanden på engene. Rigkærene i ådal er betinget af fremsivende kalkholdigt grundvand samt et vist skalindhold i tørvejorden. Især førstnævnte forudsætning er begrænset til den indre del af ådalen. Potentiale for udvikling af rigkær er ikke til stede (eller kun i meget begrænset omfang og meget lokalt) i den ydre del af ådalen, hvor i dag dyndengen findes. Det er naturgivne forhold, der angiveligt ikke vil ændres. Vedr. prioriteringen af indsatser vil kommunen fastholde den nuværende prioritering, idet der ved prioritering af sammenhæng mellem forekomster med habitatnatur sker pleje og udvidelse af disse naturtyper. Dette gavner såvel vindelsnegle som Mygblomst (såfremt den fortsat findes i ådalen).
3 Bestyrelsen for Foreningen Tryggevælde Natura 2000 v. Konsulent Rikke Sønder	Efter gennemgang af planforslaget til Natura 2000 handleplan N132 kan Foreningen Tryggevælde Natura 2000 Lav med tilfredshed konstatere, at de indsatser som lodsejerne bidrager med at iværksætte i forudgående planperiode ser ud til, at have positive effekter i forhold til de opsatte mål. Foreningen Tryggevælde Natura 2000 Lav repræsenterer lodsejernes interesser vedr. Natura 2000 forvaltningen af arealer som omfattet af handleplanen og som er beliggende i Tryggevælde Ådal i Stevns Kommune. Foreningen har i samarbejde med Stevns Kommune bidraget til en aktiv naturplejeindsats i Ådalen i en længere årrække. Et samarbejde hvor Stevns Kommune ved at prioritere lodsejernes indflydelse på beslutningerne og støtte den frivillige indsats	Kommunen takker for det fremsendte. <u>Vedr. økonomien ved pleje</u>) Kommunen er fuldt ud opmærksom på, at det i begrænset omfang er rentabelt for den enkelte lodsejer at udføre pleje på eng- og kærarealerne. Af samme årsag fortsætter kommunen sit indsats med at skabe større sammenhængende græsningsfolde, afsøge mulighederne for tilskud til hegning mm samt være imødekommende overfor lodsejer ønsker i forbindelse med implementeringen af den kommunale Natura 2000-handleplan.

Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
	har sikret at Foreningens medlemmer, har opnået ejerskab til de indsatser der er gennemført. I forslag til handleplan H132 anføres det at indsatser vedr. pleje og drift af rigkær og sammenbinding af spredte naturforekomster vil blive prioriteret. Foreningen er af den opfattelse, at de ved at videreføre samarbejdet med Stevns kommune vil kunne bidrage positivt til realiseringen af disse indsatser. Foreningen skal dog samtidig pege på to væsentlige barrierer for den praktiske udmøntning af indsatserne som bør medtages i planlægningsprocessen. Arealernes udvikling og ændringer i forhold til plejkrævende arealers støtteberettigelse, har medført, at en del arealer der tidligere udgjorde en del af indtjeningsgrundlaget for lodsejernes landbrugsaktiviteter, i stigende grad udgør en udgift for den enkelte lodsejer. Sammenholdes dette med den faldende tilgængelighed af dyr til afgræsning i området, forstærkes effekten yderligere. Der skal derfor henstilles til at også de langsigtede økonomiske byrder som den enkelte lodsejer pålægges indgår som en del af planlægningen og søges imødekommet inden de enkelte indsatser iværksættes. Hydrologien i Ådalen og de deraf afledte problematikker har været et omstridt emne i mange år. En del af Foreningens medlemmer oplever, at de i forhold til den landbrugsmæssige udnyttelse af engarealerne begrænses unødigt idet driften ikke kan opretholdes. Andre medlemmer kan konstatere at iværksatte plejeindsatser ikke kan gennemføres idet omfang der var projekteret fordi arealernes hyppige vandlidende status har betydet at de ikke er kørefaste eller kan afgræsses. I planforslaget anføres der en indsats vedr. forbedring af hydrologi på 0-35 ha. Alle indsatser der kan relateres til hydrologien, bør afvejes til de modsat rettede interesser særlig mellem erhvervsudøvelsen og naturhensynene. De finansielle driftsmæssige redskaber er endvidere bundet til de enkelte lodsejers erhvervmæssige drift. Det derfor vigtigt at sikre, at der er motivation for den enkelte til at deltage samtidig med at det administrativt harmonere med de krav erhvervsdriften er pålagt. Foreningen Trykgevælde Natura 2000 Lav, ser frem til en kommende planperiode hvor frivillighed og et fortsat godt og konstruktivt samarbejde sikrer den videre udvikling, såvel erhvervs- som naturmæssigt, i Natura 2000 området.	<u>Vedr. hydrologien i Natura 2000-området</u>) Det er korrekt, og ikke en ny problematik, at perioder med megen vand på engene udgør et væsentligt problem for driften - afgræsning såvel som høslæt. Der er ikke fra kommunen side stilling til eller defineret, at forbedret hydrologi indebærer, at områder med habitatnatur skal gøres vådere. Ved forbedring af hydrologi menes et ønske om at opnå en hydrologi, der for den omhandlende naturtype (rigkær) på samme tid sikrer de bedste abiotiske vækstforhold samt bedste muligheder for at pleje arealerne optimalt. Naturhensyn og erhvervsudnyttelse (plejemuligheden) trækker derfor efter kommunens opfattelse i samme retning. Væsentlige redskaber i indsatsen for at bevare muligheden for drift af engene er dels lettere afgræsningsdyr og maskinel, dels at afsøge muligheden for at inddrages partier med højjord i græsningsfoldene. Oprensning af holmrender indgår også som et redskab til sikring af driften på engene.

	Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
		Foreningen skal samtidig opfordre til at samarbejdet udvides til også at omfatte løsningsforslag der i højere grad afhjælper afvandingsproblematikkerne på arealerne, idet disse inden for en kort periode, vurderes at blive den begrænsende faktor for realiseringen af målene i det fremlagte planforslag.	
4	DN Stevns v. Michael Løvendal Kruse	Danmarks Naturfredningsforening hilser den kommunal handleplan for Tryggevælde Ådal velkommen, og kan tilmed konstatere at det igen er DNs Naturfonds ejendom Elbækengen, som pryder en plan for dette 300 hektar store område, på trods af ejendommens relativt beskedne størrelse (8-9 hektar rigkær). DN har afholdt talrige ture i ådalen gennem årene og medvirket til udbygning af de rekreative muligheder med shelter, bålplads og fugletårn. Desværre må DN bare også konstatere, at tilbagegangen for rigkær som habitatnaturtype inden for de samlede små 300 hektar er fortsat støt og rolig. Græsningen er simpelthen for tilfældig og forskudt i tid og rum, hvorfor det flere steder i ådalen er muligt at udpege offentligt støttede hegn, låger mv. som forfalder og vegetationen indenfor forsumper. Dette skal på ingen måde underkende det faktum, at der stadig er gode kræfter, der forsøger at fastholde græsning og tilmed udvide, hvad planen også planlægger i et vist omfang, men DN ville gerne have set planen var mere konkret og arealspecifik. Ud fra basisanalyserne i ådalen er det godt gjort, at der er ca. 50 hektar rigkær fordelt i ådalens næsten 300 hektar. Problemet er blot, at man i samme åndedrag glemmer, at der allerede i dette regnestykke så er forsvundet mindst 200 hektar rigkær. I den bedste af alle verdner ville dette kunne regnes til potentielle rigkær, der med en relativt overkommelig målrettet indsats kunne reetableres. 2. Af de 50 hektar rigkær er de ca. 10 (DNs Naturfonds ejendom) i "høj" eller "god tilstand", hvilket DN er fuldt beviste og stolte af. Men resten, altså 4/5 af de i forvejen voldsomt decimerede rigkær er i "moderat" eller "ringe tilstand". Sammenlignet med den forrige naturplan er mængden af rigkær tilsyneladende dalet fra ca. 70 hektar til nuværende knapt 50 hektar. Med dette tempo vil rigkær formentlig være helt ude af habitatområdet om yderligere højst 3 planperioder –	Kommunen takker for det fremsendte. <u>Vedr. areal af rigkær</u>) Det er korrekt at arealet af habitatnaturtype rigkær ved seneste kortlægning i 2010-2012 udgør ca. 50 ha. Umiddelbart kan man ikke konkludere, at der er forsvundet mindst 200 ha rigkær, idet de naturgivne forudsætninger for udvikling af rigkær ikke er tilstede jævnt udbredt i det samlede habitatområde. Det er kommunens vurdering, at det samlede areal af habitatnaturtyperigkær ved optimal drift af alle potentielle rigkær i habitatområdet ville udgøre omkring 100 ha. Kommunen mener ikke, at man kan fremskrive udviklingen for arealet af habitatnaturtyperigkær. <u>Vedr. 2)</u> Det er korrekt, at der er kortlagt et mindre areal med habitatnaturtyperigkær i 2010-2012 i forhold til i perioden 2005-2006 og at arealet med rigkær i høj eller god tilstand er reduceret i samme periode. Kommunen er enig i, at dette ikke er tilfredsstillende. Vedr. 3) Det er kommunens opfattelse, at man ikke med naturforvaltning kan sikre eller fremme tilstrømning af kalkrigt grundvand. Den tilstrømning kan sikres gennem planlægning af evt. vandindvinding i området. I kommunens vurdering af ny indsats i forhold til hydrologi ligger bl.a. en vurdering af muligheden for opretholdes af driften på arealerne, der også er en grundforudsætning for opretholdelse af naturtypen rigkær. vedr. 4) Kommunen vurderer, at målsætningen med 0-10 ha rigkær er realistisk og afspejler det forhold, at driften i samme periode skal opretholdes på eksisterende rigkær.

Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
	lige bortset fra Naturfondens ejendom Elbækengen, naturligvis. Denne udvikling er meget langt fra tilfredsstillende i et af landets mest værdifulde samlede engområder. Særligt ikke når kvaliteten samtidig er gået fra ca. 35 hektar rigkær som "høj" eller "god naturtilstand" til nu blot 10 hektar med samme gode skudsmål! Det er en dramatisk forringelse for habitatnaturtypen. 3. I dette lys kan behovsanalysen opsummeret i Tabel 3 forekomme aldeles utilstrækkelig, ligesom angivelserne endog meget upræcise. Et samlet behov for "forbedring af hydrologi" kan svinge fra 0 til 35 hektar, hvilket kan forekomme for mageligt som målsætning. Endelig kan der nok være delte meninger om, hvad der skal forstås ved forbedring af hydrologi for et rigkær. Forskning taler om nærheden til kalkrigt grundvand som en af grundforudsætningerne for at udvikle rigkær, mens Stevns Kommune tidligere har inspireret til gravning af åbne grøfter med minigraver som "forbedring". 4. I forhold til ovenstående og et (ligeledes mageligt) ønske om etablering af ny rigkær natur på 0 til 10 hektar er det også meget væsentligt at analysere sig frem til, hvordan dette reetableres bedst muligt. I en længere tilgroningsfase vil et så fugtigt engområde som Tryggevælde Ådal nemlig inden for 1-2 år efter græsningsophør springe i enten tæt rørskov, eller i tilsvarende total dominans af Høj Sødgræs. Begge tilgroningsstadier nedbryder hurtigt det tidligere faste tæppe af rødde og stabiliserende græstørv. Sætter man derfor græssende dyr direkte ud i disse tilgroningsmiljøer uden eksempelvis forudgående høst af biomasse, så er det næsten givet på forhånd, at dyreholdere vil opleve store problemer, dyrene vil synke i og skal hjælpes op, eller græsningen bliver utilstrækkelig, fordi store partier helt undgås af dyrene. 5. Ligeledes kan man vurdere at en indsats på ca. 2 hektar urørt skov også er til den magelige side af naturplejeregistret. 6. Samlet set opsummerer Tabel 3, at der er igangværende indsats i form af græsning eller høslæt på 25 hektar. Denne angivelse kan undre lidt, da der dels længe har været græsset i Elbækengen (DNs Naturfond) – ca. 9 hektar, ligesom der er øvrige sammenhængende græsningsarealer på samlet skønsmæssigt 50 hektar. En så væsentlig angivelse burde det ikke være muligt at ramme så skævt med, ligesom det kunne være frugtbart at adskille græsning og høslæt, idet de to	Tilgroning af rigkær vil - afhængig af hydrologi og vegetationssammensætning - indebære en destabilisering af græstørven over tid. Genoptagen drift i form af afgræsning på disse areal kan indebære, at der forlods skal foretages slæt for at genskab en stærkere og lysåben græstørv. Afgræsning med lettere dyreracer vil bidrage til, at tilgroede rigkær i højere grad kan afgræsses. <u>vedr. 5)</u> Målsætningen for urørt skov (habitatnaturtype ellesump) afspejler den faktiske forekomst af skovbevokset habitatnatur (91E0). <u>vedr. 6)</u> Arealangivelserne i Tabel 3 omfatter kun arealet med habitatnatur, der i mange tilfælde er forskelligt fra arealet af græsningsfoldene eller høslætsarealerne.. Kommunen har ikke fundet det hensigtsmæssigt i denne sammenhæng af skelne mellem høslæt og afgræsning. <u>vedr. 7)</u> Der er fra Statens side meldt ud, at de kommunale Natura 2000-handleplaner ikke må være arealspecifikke; hverken i forhold til igangværende eller planlagte indsatser. <u>vedr. 8)</u> Vedr. lokalisering af rydningsindsatser henvises til ovenstående svar. Hvad angår hensyn til fuglelivet er kommunen fuldt ud bevidst og de hensyn til dyrelivet, der skal tages ved implementeringen af Natura 2000-handleplanen. <u>vedr. 9)</u> Arealangivelserne i tabel 3 angiver arealet med forekomst af habitatnatur. For "ny indsats" omfatter dette både afgræsning af arealer med eksisterende rigkær, der ikke er i drift, samt af arealer, hvor der ikke er kortlagt rigkær, men hvor drift (afgræsning og eller høslæt) forventes at kunne udvikle rigkær.

Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
	tiltag hverken er sideordnede eller lige anvendelige alle steder. 7. Samtidig skulle der være en igangværende indsats omkring "ny habitatnatur, rigkær" på 0-5 hektar. Dette skøn burde nok lokaliseres nærmere samtidig med en angivelse af, hvad der mere præcist er blevet lavet. Eksempelvis betyder en indhegning af et engareal ikke automatisk en ny etablering af rigkær, hvis ikke området forberedes til græssende dyr, eller dyrene aldrig indfinder sig inden for hegningen. 8. Samlet i Tabel 3 fremgår det, at der er planlagt ny indsats omkring rydning af 5-10 hektar "uønsket opvækst". Områderne er hverken lokaliseret nærmere eller opvæksten udspecificeret som rørskov, sødgræs eller pilekrat, hvilket gør det meget svært at forholde sig til. Er det eksempelvis rydning af de rørskovspartier, der har huset rørhøge, kan en planlagt ny indsats være gavnlig for udpegningsgrundlaget (rigkær), men i modstrid med såvel historisk som aktuelt varieret fugleliv. 9. Blandt nye indsatser nævnes også, klogt, at der skal ske "græsning eller høslet" på 25-35 hektar. Jf. punkt 6 ovenfor kan DN have sin tvivl om denne målsætning allerede er opfyldt med den nuværende (for spredte og utilstrækkelige) græsning, eller om der er tale om hidtil ugræssede og derfor voldsomt tilgroede enge, der hæves op på niveau med resten. I givet fald kan angivelsen af 0-5 hektar "ny habitatnatur" som "ny indsats" forekomme uambitiøs lav. 25-35 hektar ny græsning (en DN antagelse) vil uden tvivl betyde et løft på i størrelsesordenen 10-15 hektar "ny habitatnatur", forudsat som nævnt i punkt 4, at dette gribes eftertænksomt an. 10. Af Tabel 3 fremgår det endvidere, at der er planlagt ny indsats til "sammenbinding af naturtyper" (rigkær) på 10-15 hektar. Igen er det noget uafklaret om dette overslag er noget, der skal lægges oveni de andre tiltag, eller om der er sammenfald eller om målet ligefrem er opnået med eksisterende græsning og høslet. 11. Opsummerende fra Tabel 3, skal det påpeges, at der er en simpel regnefejl i "samlet behov for indsats" under "rydning af uønsket opvækst", idet der samlet set er planer for 10-15 hektar og ikke som angivet 5-15 hektar. Igen kommer	<u>vedr. 10)</u> Sammenbinding af rigkær indgår i det areal, der planlægges i drift under ny indsats. Men logisk vil eksisterende rigkær ligeledes indgå i arealet ved sammenbindingen. vedr. 11) Regnefejlen rettet. <u>Vedr. 12-14)</u> Typificeringen af habitatnaturtyperne foretages af Staten og er præsenteret i Statens Basisanalyse og Natura 2000-plan og fremgår desuden af Danmarks Miljøportal på DAI. Kommunen har ingen kommentarer til den aktuelle kortlægning. For så vidt angår plejen af Odden er den aktuelle pleje et samarbejde mellem lodsejer og kommunen. Kommunen vil tage evt. ændringsforslag med i sine overvejelser omkring plejen af Natura 2000-området. <u>Vedr. 15)</u> Den kommunale handleplan forholder sig til de målsætninger og indsatser, der er medtaget i den statslige Natura 2000-plan. Derfor er vandløbet ikke behandlet med målsætning eller indsatser i den kommunale handleplan. <u>Vedr. 16)</u> For tilstandsberegninger og artsovervågningsdata henvises til Statens Basisanalyse og Natura 2000-plan samt til Danmarks Miljøportal, hvor data er offentligt tilgængelige.

Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
	angivelserne med et spænd fra 0 til 10 eller 35 hektar til kort rent forståelsesmæssigt, idet målet sådan set allerede er opfyldt med 0 hektar. 12. Hvad der også godt kan undre i den nye handleplan er, at naturtypen "surt overdrev", 6230, karakteristisk for udvaskede strandoverdrev, i den nye handleplan er betegnet som "grå/grøn klit", en naturtype, der vel næppe nogensinde har eksisteret på Stevns halvøen. DN formoder at der er forsvundet en art eller to eller kommet et tilsvarende begrænset antal nye arter til artslisterne, som gør at karakteristikken tipper. Men meningsfuld ændring, det bliver det ikke af den grund, idet Odden altid med høslet og afgræsning har været et artsrigt strandoverdrev, hverken mere eller mindre. I den forbindelse vil DN opfordre til at det å og kystnære område i den kommende planperiode forsøges plejet med målrettet afbrænding af de mindst artsrige partier, som i dag blandt andet plejes med slagleklipping, som ikke direkte gavner naturkvaliteten, men måske nok forhindrer yderligere tilgroning. 13. Ydermere fremgår det, at der er dukket 1,7 hektar "strandeng 1330" op i habitatområdet. Denne udpegnings og angivelse fortjener lidt forklaring, da strandenge sjældent dukker op ud af ingenting. De kræver regelmæssige oversvømmelser med saltholdigt vand, har et system af pander og loer, og ville i det hele taget have skilt sig ud fra mængden af rigkær og engtyper på et forventet tidligt tidspunkt. Endelig virker det "pjattet" at medtage en habitatnaturtype som "strandvold med enårige urter 1210", når det maksimalt drejer sig om 100m², der snildt kunne rummes i enten "strandvold med flerårige urter 1220" eller blot inkludere det i "surt overdrev". 14. At "elle- og askesump 91E0" kun er fundet med 1,8 hektar kan også godt undre, da der findes mindst 5 hektar sammenhængende lige nord for DN Naturfondens ejendom, hvor der formentlig tidligere har været et lige så artsrigt rigkær som på Elbækengen. 15. At selve åløbet, der betegnes som habitatnaturtypen "vandløb med vandplanter 3260" ikke rummer hverken målsætning eller planer kan også undre. Naturtypen er om nogen karakteristisk for habitatområdet og ligeledes en	

	Afsender	Henvendelsens indhold	Kommentar fra Stevns Kommune
		lavthængende frugt, når det kommer til plejetiltag. Dog kan den omfattende grødeskæringspraksis konflikte ganske betydeligt med ønsket om en varieret og artsrig bræmme af naturlige vandløbsplanter. Efter DNs opfattelse og blandt andet begrundet i den manglende målopfyldelse for vandløbet og de tilstødende vandløb, der er et stykke fra eller langt fra at have opnået DVFI 5, "gunstig økologisk tilstand", hvilket ingen eller stærkt begrænset grødeskæring ville kunne forbedre på. 16. Handleplanen skuffer på en sammenligning med den forrige handleplan, idet hverken data, hektarangivelser, prognoser eller egentlige målsætninger til stede i den nye plan. Værre er det at de sammenligninger, som DN har fundet mulige, alle peget i negativ retning, med større arealer i ringere tilstandsklasser. Tilmed mangler der data i den nye plan for artstilstand og strukturstilstand, ligesom det godt kan undre at artsovervågningsdata slet ikke indgår. Ikke engang for de arter, der er på udpegningsgrundlaget! Burde dette ikke være en selvfølge?	
5	SVANA, Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning	SVANA gør ikke indsigelse mod forslag til handleplanen, men bemærker følgende: 1. at en ny bekendtgørelse af miljømålsloven er blevet udstedt. Lovbekendtgørelsen erstatter bekendtgørelsen fra 2015, der er henvist til i handleplanen. 2. at handleplanen skal behandles i forhold til reglerne om miljøvurdering af planer og programmer.	Kommunen tager bemærkningerne til underretning.